

АНТИКРИЗОВА ПОЛІТИКА ФРАНЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

The article is about the main economic problems of France Republic under the conditions of global crisis in the context of eurointegration, also the measures of its overcoming are described.

Фінансова криза, що вибухнула у 2007 році та продовжує вирувати у всьому світі, серйозно зменшила перспективи вирішення важливих проблем, таких як подолання безробіття, підвищення рівня соціальної політики та ін. Останні роки увійдуть в економічну історію як роки світової економічної кризи часів глобалізації. В багатьох країнах оцінки тих чи інших економічних процесів та дій сьогодні робляться без врахування конкретних часових умов та поза світовим контекстом. Економічна криза в Європі, швидше за все, продовжиться до другої половини 2010 року. Проте, якщо уряди європейських країн не нададуть значнішу підтримку нестабільним фінансовим інститутам і не діятимуть спільно щоб потужно і об'єднаними зусиллями протидіяти рецесії, криза може затягнутися на більш тривалий період часу.

Антикризові заходи для підтримання реального сектора економіки, що здійснюються зараз у світі, мають на меті здійснення безпосередньої фінансової допомоги компаніям, що найбільше потерпають від кризи, у формі державних кредитів для підтримки ліквідності та фінансування реструктуризації інвестицій, а також для стимулювання кінцевого попиту на продукцію компаній, що страждають від кризових явищ. Запроваджуючи державну підтримку для окремих секторів економіки під час фінансової кризи, уряди різних країн виходили з наступних критеріїв: важливість того чи іншого сектору для економіки країни; вплив сектору на стан внутрішнього ринку і прибутки домогосподарств; фінансовий стан компаній сектора.

Економіка Франції, як і інших країн світу, на початку 2010 року все ще знаходиться у стані кризи. Перші особи країни неодноразово повторюють, що французька економіка більш витривала ніж економіка більшості сусідніх країн. Підтвердженням цього є скорочення ВВП у Франції -2,4%, в той час, коли в Німеччині ця цифра становить -5,3%, в Італії -5,1%, у Великобританії -4,4%, в Іспанії 3,8%. За прогнозом, у зв'язку із значним скороченням об'ємів експорту, ВВП Німеччини скоротиться на 5,6%.

Внаслідок економічної кризи у всіх країнах зростає безробіття, що спонукає уряди застосовувати заходи, спрямовані на зменшення кількості звільнень працівників і створення нових робочих місць, підтримку безробітних. Такі заходи (за висновками Міжнародної організації праці) є необхідними передумовами для відновлення економіки й стійкого її зростання. Проте статистичні дані досить невтішні і для країн усього світу, і для Франції. За даними Організації економічного співробітництва та розвитку офіційний рівень безробіття у Франції в кінці 2010 року становитиме 11,2% – проти 9,8% в кінці 2009 року та 7,5% у березні 2008. Варто зазначити, що французька економіка в останні роки розвивалася менш швидко ніж німецька та англійська. Крім того, з 2002 року, французькі промислові інвестиції – досить вагомий показник економічної динаміки – застоюються та знижуються, а у 2009 році відбулося стрімке падіння – на 23%.

* здобувач кафедри міжнародної інформації Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Науковий керівник: проф. Макаренко Є.А.

Завдяки соціальній політиці французького уряду, а саме соціальним виплатам, в країні вдалося підтримати внутрішню споживчу спроможність населення. Проте стає зрозумілим, що і цей показник знаходиться в ненадійному становищі. Згідно з антикризовим планом уряду Франції вже готується скорочення соціальних виплат та підвищення податків. Для порівняння, Греція вже вдалася до ряду антикризових заходів, таких як підвищення середнього пенсійного віку на два роки, підвищення податків, при цьому для осіб, чий річний прибуток перевищує 40 тис. євро на рік, податкова ставка складатиме 38%.

Французький уряд, згідно з антикризовим планом, відкрито взяв на себе наступні зобов'язання: забезпечити фінансування економіки (особливо малого та середнього бізнесу), а також забезпечити захист фінансових інститутів так, щоб інтереси кожного вкладника були захищені.

Серед дій держави можна виділити два основних вектори: посилення фондів фінансових інститутів з метою забезпечення їх платоспроможності та державні гарантії допомоги банкам в пошуках ресурсів на довготривалий строк з метою активізації фінансування економіки. Планується створити товариство рефінансування кредитних установ, діяльність якого забезпечить визначення необхідної суми та вливання коштів на ринок з державними гарантіями. Це дозволить кредитним установам збільшити рефінансування приватних компаній та фізичних осіб на середній строк (тривалістю від 1 до 5 років), в той час коли така можливість в даних умовах майже недоступна для французького споживача. Н. Саркозі, Президент Франції, наполіг на створенні посади «кредитного омбудсмена», який контролює використання банками державної допомоги і дотримання прозорості процедур доступу підприємств до кредитів. Даний захід не потребує додаткових витрат з бюджету. Для збільшення ліквідності центральний банк Франції зменшив процентні ставки рефінансування. Отже, через проблеми у функціонуванні банківської системи центральний банк Франції, як і банки інших європейських країн, реалізував ряд нетрадиційних заходів по розширенню ліквідності: було спрощено умови та збільшено строки рефінансування, зменшено резервні вимоги.

Багато країн світу, таких як Франція, США, Швеція, Великобританія тощо, запровадили програми підтримки будівництва житла як антикризовий захід. Така програма у Франції передбачає будівництво доступного житла та сприяння реструктуризації іпотечних кредитів.

На даному етапі виникла необхідність змінити систему регулювання фінансових ринків. Нова система повинна адекватно регулювати коло питань, які стосуються масштабів, якості та механізмів фінансових потоків у глобальному світі. Канцлер ФРН А.Меркель запропонувала створити економічну Раду під егідою ООН, що діяла б подібно до Ради Безпеки на основі нової міжнародної хартії, яка б заклала основи нової соціальної економіки в глобальному масштабі. Європейські країни вимагають переглянути роль та функції МВФ та Форуму фінансової стабільності. Велика Британія пропонує встановити чіткі економічні нормативи адекватності і відповідності капіталу банків, запровадити так звані циклічні заходи, які б дозволили створювати резерви в економічно вдалі роки для пом'якшення майбутніх спадів. США також розробили план регуляторної реформи, який передбачає розв'язання проблеми ризику системи, для чого пропонується створити незалежний регулятор, який би здійснював нагляд за системно важливими фінансовими інституціями, та запровадження нових більш жорстких вимог розкриття інформації на всіх фінансових ринках.

Уряди ряду держав ЄС, в тому числі Франції, в рамках національних програм підвищення енергоефективності вирішили посприяти зусиллям об'єктів господарювання та домогосподарств з впровадження заходів енергозбереження, зокрема переоснащення будівель, модернізації виробничих процесів на більш енергоефективні, використання альтернативних джерел енергії. Для цього уряди надають енергетичні кредити (у т.ч. за нульовою ставкою) на придбання обладнання, що

генерує енергію з альтернативних джерел, або ж податкові кредити (податок на прибуток) суб'єктам, які відповідають встановленим критеріям.

Єврозона, створена 1 січня 1999 року з появою в безготівкових розрахунках єдиної європейської валюти (готівковий євро був уведений в 2002 році), сьогодні перетворився в одну з найбільш слабких зон світової економіки.

Нинішня світова криза посилила відставання економік держав ЄС як від своїх традиційних західних партнерів-конкурентів - США і Японії, так і від держав групи БРІК, які перетворюються в нових світових економічних лідерів, - Бразилії, Росії, Індії й Китаю.

Причина подібного становища - нездатність країн-членів ЄС провести протягом останніх 20 років такі необхідні структурні реформи в економіці й соціальному секторі, а також відсутність у зони євро єдиного центру прийняття й реалізації макроекономічних рішень - так званого економічного уряду.

Головний виконавчий орган ЄС - Єврокомісія не має достатніх повноважень для виконання цих функцій.

Третя хвиля економічної кризи охопила Європу з настанням 2010 року. По суті, це перенапруження економік антикризовими заходами, які приймалися наприкінці 2008 - початку 2009 року. Варто знову підкреслити дві головні проблеми - бюджетний дефіцит і безробіття.

Як вже зазначалося вище, важливим фактором для єврозони є спроможність держав діяти спільно і скоординовано. У 2009 році країни не змогли домовитися про реальні заходи структурного реформування світової економіки. Держави націоналізували ключові фінансові структури, які виявилися на грані банкрутства, видавали екстрені пакети фінансової допомоги й широкі державні гарантії. Витративши 12-13 трильйонів доларів країни єврозони підтримали на плаву світову економіку, однак борги не ліквідували – їх центр перемістився із приватного сектора в державний. Звідси значні бюджетні дефіцити.

Перший удар нової хвилі кризи в Європі припав на периферії зони євро - Греції, Іспанії, Португалії, Ірландії й частково Італії. В 2009 році дефіцит держбюджету Греції досяг 12,7 %. В 2010 році дефіцит держбюджету Ірландії загрожує зрости на 11,7 %, Португалії - 8,3%, Іспанії - близько 10 %. При цьому базовий документ зони євро допускає максимальний рівень дефіциту бюджету держави ЄС на рівні 3 відсотків. Нездатність урядів ЄС виконувати свої власні рішення в ключовій економічній галузі є сильним дестабілізуючим фактором для всієї зони євро. Ситуація погіршується діями міжнародних валютних спекулянтів: відчувши слабкість європейської валюти, світовий фондовий ринок почав масовану гру на зниження проти євро.

Вже сьогодні лідери Євросоюзу почали усвідомлювати серйозність ситуації. Франція і Німеччина в екстреному порядку ведуть консультації про надання Греції кредитів на суму до 20 млрд євро.

Франція як багато інших європейських країн постраждала від економічної кризи, проте все ще не втратила статус однієї з провідних країн Євросоюзу. Протягом другого триместру (квітень-червень) 2009 року економіка країни досягла піку свого падіння. В результаті ряду заходів ситуація починає стабілізуватися, проте вже сьогодні зрозуміло, що прикладених зусиль не достатньо. Рівень відношення економіки на 2010 рік лишається не відомим. Кількість безробітних зростає, а виробнича потужність промислового сектору лишається низькою.

Список використаних джерел

1. Антикризова політика в світі та Україні: порівняльна оцінка заходів та економічних ефектів. Аналітична доповідь 2009. [Ел. Ресурс] – Режим доступу: ierpc.org/ierpc/etc/report_24122009.pdf

2. Jean-Pierre Landau, sous-gouverneur de la Banque de France. La complexité et la crise financière. [Ел. Ресурс] – Режим доступу: http://www.banque-france.fr/fr/publications/telechar/autres_telechar/Complexite_internet.pdf
3. Christophe Blot, Sabine Le Bayon, Matthieu Lemoine, Sandrine Levasseur. De la crise financière à la crise économique : une analyse comparative France – Etats-Unis. [Ел. Ресурс] – Режим доступу: <http://www.ofce.sciences-po.fr/pdf/documents/crise2009/crise25.pdf>
4. Le plan anti-crise européen [Ел. Ресурс] – Режим доступу: <http://www.banque-france.fr/fr/publications/telechar/debats/anticrise.pdf>
5. Rapport annuel de l'observatoire des délais de paiement. [Ел. Ресурс] – Режим доступу: http://www.economie.gouv.fr/presse/dossiers_de_presse/100105_rapport_09.pdf
6. Jérôme Métellus. Crise économique: le bout du tunnel? [Ел. Ресурс] – Режим доступу: <http://www.lariposte.com/Crise-economique-le-bout-du-tunnel-1312.html>
7. Laurent Pinsolle. Crise: la France moins touchée parce que désindustrialisée [Ел. Ресурс] – Режим доступу: http://www.marianne2.fr/Crise-la-France-moins-touchee-parce-que-desindustrialisee_a179881.html